

finder det naturligt og hensigtsmæssigt, om bopælskravet kunne bortfalde, men anfører, at såfremt der kan påvises afgørende grunde for dets opretholdelse, vil der ikke heri ligge nogen hindring for, at næringsloven sættes i kraft i Grønland, idet den fornødne lovhjemmel til bopælskravets opretholdelse vil kunne indføres i næringslovsforlaget.

Udvalget har gennemgået forslaget til ny næringslov for Danmark, og har herved ikke fundet noget til hinder for, at Handelsministeriets forslag kan imødekommes.

Udvalget kan derfor anbefale, at kap. II „Udøvelse af næringsvirksomhed“ udgår af forslaget til lov om udøvelse af erhverv i Grønland, og at den nuværende grønlandske retstilstand på dette område opretholdes, indtil den danske næringslov kan sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, landsdelens særlige forhold tilsiger, herunder særligt kravet om fast bopæl i Grønland i et nærmere bestemt tidsrum forud for indgivelse af anmeldelse om næringsbrev.

Udvalget har herefter med henblik på optagelse af en bestemmelse herom i den danske næringslov overvejet, om man bør opretholde den gældende lovbestemmelse om, at kun personer, der har haft fast bopæl i Grønland i 6 måneder forud for indgivelse af anmeldelse om næringsbrev, har ret til at få næringsbrev.

Ved disse overvejelser er der i udvalget givet udtryk for den principielle opfattelse, at det af hensyn til den grønlandske befolknings muligheder for deltagelse i næringslivet i Grønland er nødvendigt fortsat at opretholde en lovbestemmelse om, at danske statsborgere for at få næringsbrev skal have haft fast bopæl i Grønland i et vist tidsrum.

Baggrunden herfor er, at der på en række afgørende punkter vedrørende etablering og drift af selvstændig næringsvirksomhed ikke hersker lige vilkår for henholdsvis i Grønland fødte danske statsborgere og tilflyttede danske fra det øvrige rige.

I konkurrencen om udnyttelsen af de foreliggende muligheder for etablering af selvstændig næringsvirksomhed vil den grønlandske befolkning i almindelighed være vanskeligere stillet end tilflyttede danske statsborgere, som følger af:

at kun relativt få grønlændere — bl. a. på grund af ringere uddannelsesmuligheder — har erhvervet den modenhed og erfaring, der er nødvendig for at kunne påbegynde og drive en selvstændig erhvervsvirksomhed.

at det relativt lave lønniveau i Grønland gør det vanskeligt for den enkelte person, der har de fornødne kvalifikationer og ønske om at etablere egen virksomhed, at opspare den fornødne kapital til virksomhedsetablering.

at sprogvanskeligheder og ukendskab til danske forhold bevirker, at grønlænderen navnlig hvad angår handelsnæring, ikke har mulighed for i nævneværdig grad at drage nytte af forbindelser i det øvrige land eller andet steds.

På den anden side er det udvalgets opfattelse, at tilflyttede danske statsborgere har væsentlige fordele fremfor den fastboende grønlandske befolkning derved:

at de tilflyttede danske i almindelighed vil være i besiddelse af bedre uddannelse og større erfaring vedrørende den næring, de ønsker et etablere sig i.

at tilflyttede danske, der ønsker at etablere selvstændig erhvervsvirksomhed, oftest kommer til Grønland som „udsendt“ arbejdskraft, hvorefter de — inden eller efter arbejdskontraktens ophør — etablerer selvstændig virksomhed. I den periode, der forløber, inden de etablerer sig, har de mulighed for i kraft af den højere lønning, der ydes til „udsendt“ arbejdskraft, at opspare en ikke ubetydelig kapital til start af egen virksomhed.

at tilflyttede danske i kraft af deres kendskab til danske forhold er i stand til i væsentlig grad at udnytte forbindelser i det øvrige Danmark.

I det for udvalget forelagte materiale vedrørende lovsforslaget har det været nævnt, at hensynet til oplæring af den grønlandske befolkning i selvstændig virksomhedsledelse kunne tale for bopælskravets ophævelse. Udvalget erkender rigtigheden heraf, men mener ikke, at dette argument sammenholdt med de foran anførte forhold er så tungtvejende, at det kan begrunde fri adgang til næringsbrev i Grønland for alle danske statsborgere.